

Edita Jankauskiene (1965–2017)

Dwudziestego piątego grudnia 2017 r. w Wilnie zmarła Edita Jankauskiene – długoletni pracownik Centrum Badań Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy (LGGRTC). Od 2010 r. Edita była członkiem polsko-litewskiej grupy roboczej powołanej przez Instytut Pamięci Narodowej oraz LGGRTC i Litewskie Archiwum Akt Specjalnych (LYA). Miała ona na celu zintensyfikowanie współpracy naukowej, wymianę archiwaliów i edycję dokumentów znajdujących się w archiwach IPN oraz LYA w dwujęzycznej serii „Polska i Litwa w XX w.”. Jankauskiene – znawczyni historii zbrojnego oporu antysowieckiego na Litwie – włożyła ogromną pracę w powstanie pierwszego tomu serii, który ukazał się w 2016 r. pod tytułem *Sowiecki aparat represji wobec litewskiego i polskiego podziemia 1944–1945/Sovietinių represinių struktūrų veikla prieš lietuvius ir lenkų pogrindį 1944–1945*.

Edita Jankauskiene ukończyła studia na Wydziale Historii Uniwersytetu Wileńskiego. W 1996 r. rozpoczęła pracę w Centrum Badań Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy jako analityk w archiwum. Dzięki dużej wiedzy połączonej z niezwykłym zaangażowaniem w upamiętnienie litewskich żołnierzy niepodległościowych Edita została współautorem obszernych wydań encyklopedycznych: *Pietų Lietuvos partizanų sritis. Atlasas: Dainavos ir Tauro apygardos*, Vilnius 2008 (*Okręg partyzancki Litwy Południowej. Atlas. Okręgi Dajnowa i Taurogi*, Wilno 2008); *Vakarų Lietuvos partizanų sritis. Atlasas: Kęstučio, Prisikėlimo, Žemaičių apygardos*, Vilnius 2010 (*Okręg partyzancki Litwy Zachodniej. Atlas. Okręgi Kiejstuta, Zmartwychwstania i Żmudzki*,

Wilno 2010); *Šiaurės rytų Lietuvos partizanų sritis. Atlasas*, 1 dalis, Vilnius 2014 (*Okręg partyzancki Litwy północno-wschodniej. Atlas*, cz. 1, Wilno 2014). W publikacjach tych zawarto najważniejsze informacje dotyczące litewskich antysowieckich oddziałów partyzanckich, w tym miejsca, okoliczności i daty śmierci osób walczących o wolność Litwy. Znajdują się w nich także zdjęcia zarówno partyzantów, jak i pomników ich upamiętniających. Niebagatelnym uzupełnieniem tych wydawnictw są mapy, na których zaznaczono miejsca starć partyzantów litewskich z oddziałami sowieckimi.

Od 2009 r. Edita kierowała Wydziałem Badań Historycznych w Departamencie Badań Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy w LGGRTC. Umiejętnie łączyła wyzwania służbowe z pracą naukową – była współpracownikiem wielu litewskich instytucji państwowych oraz organizacji międzynarodowych, a także brała udział w licznych krajowych i zagranicznych konferencjach. Uczestniczyła w projekcie o znaczeniu europejskim dotyczącym pamięci o więźniach wojennych osadzonych przez Niemców i Sowieców w obozie we wsi Maciki. Zwieńczeniem tych badań była publikacja, której Jankauskiene została współautorką, wydana w językach litewskim i angielskim: *Macikų mirties namai. Antrojo pasaulinio karo ir GULAG'o lageriai 1939–1953 metais Šilutės apylinkėse*, Vilnius 2015 (*Dom śmierci w Macikach. Obozy II wojny światowej i Gulagu 1939–1953 w rejonie Szyłokarczmy*, Wilno 2015). Edita była również autorką wielu naukowych i popularnonaukowych artykułów dotyczących walki partyzanckiej Litwinów podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu.

Edita Jankauskiene zmarła po długiej chorobie 25 grudnia 2017 r. w Wilnie. Jej ciało zostało poddane kremacji i złożone 29 grudnia 2017 r. w kolumbarium na Cmentarzu Saltoniškių w Wilnie.

Margarita Chilińska